

Novozavjetna paradigma jedinstva kršćana

Miško **HORVATEK**

Teološka biblijska akademija, Krapina
misko.horvatek@kr.t-com.hr

UDK: 261.8
Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 26. 2. 2008.
Prihvaćeno: 15. 3. 2008.

Sažetak *Ovim se člankom namjerava opisati: prvo, novozavjetna paradigma jedinstva, drugo, novozavjetna narav jedinstva, i treće, novozavjetno učenje o odgovornosti duhovnih pastira da čuvaju jedinstvo.*

Promatrano s novozavjetnog stajališta, o pojmu jedinstva u prvom poglavlju se razmatra: jedinstvo vjernika s Gospodinom, zatim o jedinstvu vjernika unutar Kristovog tijela, onda i o jedinstvu u različitosti unutar Kristove crkve, potom o jedinstvu u Duhu, te jedinstvu za kojim nam je težiti. Drugo poglavlje se bavi novozavjetnom naravi jedinstva crkve, koje je duhovno, ali ono mora biti i praktično. Treće poglavlje naglašava novozavjetno učenje pastoralne odgovornosti u održavanju jedinstva i zaštiti zajedništva. Primjenjivanje Petrovih, Ivanovih i Pavlovihih naputaka je siguran put u (o)čuvanju i održavanju zbiljskog svetopisamskog jedinstva i praktičnog duhovnog zajedništva unutar Kristovog tijela.

Uvod

Isus Krist gradi crkvu i ona je Kristov objekt koji: “vrata pakla neće nadvladati” (Mt 16,18). Činjenica da je crkva na udaru pakla sugerira da pakao pokušava pod svaku cijenu uništiti njezinu vjerodostojnost, a najučinkovitiji način da to učini jest razjediniti crkvu. Međutim, Gospodin Isus se neposredno prije uhićenja i stradanja u velikosvećeničkoj molitvi za njezino duhovno jedinstvo molio i zauzeo kod svojeg nebeskog Oca.

Slušajući njegovu molitvu na tu temu apostoli su u svojim propovjedima, pisanim djelima i crkvenom ustroju nastojali jedinstvo crkve držati pod svaku cijenu. Luka u Djelima apostolskim piše da su apostoli u ranoj jeruzalemskoj

crkvi o tom važnom crkvenom aspektu vodili strogo računa.¹ Nema dvojbe da je Gospodin Isus želio da se crkva, kao njegov veliki projekt, predstavi svijetu u najboljem svjetlu. Iz iste molitve možemo iščitati da mu je itekako važno da što veći broj ljudi, promatrajući složne kršćane, upozna i uzvjeruje u njega kao Mesiju. Budući da se crkva nalazi u đavoljem dvorištu,² Luka izvještava da je u prvih nekoliko godina prackva uz mnoge apostolsko-pastoralne napore uspijevala održati jedinstvo, iako je u crkvenom i misijskom djelovanju iz raznoraznih razloga prolazila kroz turbulentna razdoblja koja su jedinstvo nagrizala, a zajedništvo učinila skoro nemogućim (Gal 2,1-14 i Dj 15,1-2; 4-7).

Poučena Isusovim uzorom i naša molitva mora odisati željom da bi se po njegovoj crkvi u razjedinjenom svijetu širio duh kršćanskog jedinstva. Tamo gdje postoji jedinstvo, crkvu krase i srdačno zajedništvo. Unatoč činjenici da je crkva skup ljudi s različitim kulturnim, nacionalnim i jezičnim predznakom - a njezini članovi se razlikuju po društvenom položaju, intelektualnim sposobnostima, boji kože, jeziku i kulturi - ona bi trebala biti kompaktna skupina vjernika i konkretno i jasno pokazivati da je Isusova specifična molitvena želja o njezinom jedinstvu doista uslišana.

Svi crkveni vođe, ali jednako tako i vjernici, primjećuju da je u zajednicama i denominacijama stalno prisutna tenzija koja narušava jedinstvo te da je u samo ponekima ono na zavidnoj razini. Pretpostavka je da je većina kršćanskih vjernika svjesna da je biblijski koncept *jedinstva* natprirodno Božje djelo - koje ostvaruje Sveti Duh po propovijedanoj Riječi Božjoj i stvara novi narod u Kristu (Gal 3,28; Ef 2,15) - i svi oni imaju itekako veliku obvezu biti poslušnima Duhu da mu taj posao olakšaju. Vjernici dvadeset prvog stoljeća ne trebaju biti taoci nesretne povijesti razjedinjene crkve jer im je obrazac i zbiljski model kršćanstva nadomak ruke, u Novom zavjetu.

I. Novozavjetna paradigma jedinstva

U velikosvećeničkoj molitvi (Ivan 17), Isus posebnu brigu posvećuje duhovnim potrebama učenika, a među inim i za njihovo jedinstvo. O tome da je ta molitva Isusovim učenicima važna smjernica, Leon Morris je napisao:

“To je najduža sačuvana molitva našega Gospodina. Izrečena u samoj sjeni križa, puna je neke naročite uzvišenosti. Ni jedan pokušaj da se ova moli-

¹ U Djelima apostolskim 6,3-7 apostolske vođe su u trenutku opasnosti da ne dođe do raskola poduzeli konstruktivne korake suzbivši nezadovoljstvo helenista izborom braće đakona iz njihovih redova, što se pokazalo mudrim rješenjem.

² “...sav svijet počiva u Zlome” (Knežević) “...sav je svijet pod Zlim” (Duda-Fučak) (1 Iv 5,19; Gal 1,4).

tva opiše ne može primjereno izraziti svu njezinu veličanstvenost, njen patos, njen dirljivi i istodobno tako uzvišeni značaj, njen ton pun nježnosti i pobjedničkog očekivanja” (528).

1. Jedinstvo vjernika s Gospodinom

Iz te molitve pažljivi čitatelj iščitava temeljna jamstva koja zbiljskog vjernika postavljaju u ispravan suodnos s Gospodinom. Razvidno je nekoliko sastavnica koje Božje dijete smještaju u vječni odnos s Ocem i Sinom. Isus naglašava u njoj Božju samoobjavu učenicima, ali jednako tako i moli za pomoć da svoje odgovornosti ispune, a posebno da održavaju u crkvi jedinstvo. On navodi jedanaest komponenata po kojima se može prepoznati obraćenog vjernika: on “ima vječni život” (st. 2), “Otac ga je dao Isusu” (st. 2), “spoznao Oca i Isusa Krista” (st. 3), “objavljeno mu je Očevo ime” (st. 6), “predana mu je riječ” (st. 7), “uzvjerovao je u Gospodina” (st. 8), “Krist je u njemu proslavljen” (st. 10), bezbožni “svijet ga mrzi” (st. 14), “sačuvan je od Zloga” (st. 16), “posvećen je istinom” (st. 17) i učinkovit je Isusov svjedok, jer će ljudi uzvjerovati u Krista radi jedinstva s ostalim vjernicima, tj. “svjedočanstva” (st. 20). Isusova molitva je prožeta dubokim biblijsko-teološkim doktrinama, a na kraju dodaje na nju glazuru: “da svi budu jedno, kao što si ti, Oče u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno” (st. 20). U tim Isusovim riječima osjeća se mistična i stvarna bliskost Isusa s Ocem, a istu kvalitetu uzajamne prisnosti moli za svoje nasljedovatelje.

Međutim, tijekom stoljeća, izvjesni crkveni lideri su izmislili i druga nesvetopisamska načela o jedinstvu kršćana, a koja nisu zasnovana na Isusovom nauku. U knjizi *Ali drugog puta nema* rimokatolički teolog Šagi-Bunić naglašava da je jedinstvo unutar njegove denominacije ostvarivo pod sasvim drugim uvjetima, o kojima Isus ne govori u svojoj velikosvećeničkoj molitvi. On je ustvrdio:

Crkva posjeduje ... izvanjsko pojavno jedinstvo, koje čini da svi narodi vide da je jedna i jedinstvena. Vanjsko je jedinstvo u tome što Crkva ima jedinstvenu organizaciju kojoj je na čelu Sveti Otac Papa. Sav narod Božji sluša Papu, pokorava se svemu zboru biskupa kojemu je na čelu Papa, sav narod ispovjeda istu vjeru, te prima iste sakramente (61).

Budući da je dr. Šagi-Bunić teolog Rimokatoličke crkve, onda je sasvim razumljivo da Rimokatolička crkva ima legitimno pravo govoriti o bilo kakvoj vrsti internog jedinstva pod uvjetima koje joj propisuje koncilaska konstitucija o crkvi, ali je sasvim drugo pitanje smije li se dodati ovom Gospodnjem obrascu o jedinstvu nesvetopisamski uvjet: “da sav narod sluša papu, pokorava se zboru biskupa, kojemu je na čelu papa... te prima sakramente”. Dakle, Isusov novozavjetni nauk postavlja savršenu paradigmu ostvarivanja trajnog jedinstva Kristove crkve, na svetopisamskim osnovama te duhovne *vertikale*.

2. Jedinstvo vjernika unutar tijela Kristovog

Po uzoru na Krista apostol Pavao je o jedinstvu (grč. *henotes - jednost*)³ vjernika naglašavao njegovu horizontalnu dimenziju. On rabi nekoliko metafora o tom pojmu, a među inim i brak, "Stoga će čovjek ostaviti svojega oca i svoju majku te će prionuti uza ženu svoju, i njih će dvoje biti jedno tijelo. Tajna je ovo velika - ali ja govorim o Kristu i o Crkvi" (1 Kor 5,31-32). Metafora o tijelu još je snažnija (1 Kor 12,12-26). Crkveni očevi su nazivali mjesne crkve *communio sanctorum* - svete crkve - i bilo bi nezamislivo da nejedinstvo kršćana bude tolerirano jer je u Pavlovoj teologiji i ekleziologiji ono jednostavno neprihvatljivo. On je opetovano inzistirao da crkvene vođe rade na homogenosti u kontekstu mjesnih svetih crkava. A Luku je Sveti Duh nadahnuo da zapiše jeruzalemski model jedinstva, prisnosti i sklada: "mnoštvo je vjernika bilo jedno srce i jedna duša" (Dj 4,32).

3. Jedinstvo vjernika u različitosti

Crkva je složeni organizam s nacionalnim, staleškim, dobnim i spolnim razlikama. Te su se razlike pokazale potencijalnim opasnostima za jedinstvo crkve i bile stalnom prijetnjom za podjelu. Korintski, galaćanski i drugi primjeri shizmi nanijeli su enormne štete Božjem djelu (Gal 3,28; 1 Kor 11,19-22; Jak 2,1-4). O jedinstvu u različitosti (unity in diversity) čak je i apostol Petar morao učiti kroz viziju u kojoj mu je Gospodin pokazao: "Uistinu, sad istom shvaćam: Bog nije pristran. Naprotiv, njemu je mio u svakom narodu onaj koji ga priznaje i čini što je pravedno" (Dj 10,35). Taj je isti apostol u antiohijskoj crkvi negativno utjecao na Barnabu te su svojim nezrelim ponašanjem natjerali Pavla da im održi lekciju o elementarnim čimbenicima duhovnog jedinstva s braćom iz druge kulturološke, jezične i religijske pozadine.⁴ Samo zreo duhovni lider poput Pavla je učinkovito i primjereno intervenirao u korist ugroženog jedinstva galaćanskih crkava.

Te negativne primjere iz povijesti ranih misijskih, tek osnovanih zajednica, Sveti Duh nam bilježi u Novom zavjetu, potvrđujući da ni tadašnji vjernici nisu bili pošteđeni sindroma stvaranja nejedinstvenog ozračja u multikulturalnim sredinama. Jednako je tako istina da je Sveti Duh imao svoje poslanike kojima je, poput Pavla, glavna briga bila da rade na suzbijanju duhovnog nejedinstva.

³ U Ef 4,4 je jedino mjesto u Svetome pismu Novog zavjeta gdje Pavao zreloj efeškoj crkvi napominje držanje jedinstva.

⁴ A kad Petar dođe u Antiohiju, u lice mu se suprostavih, doista je zavrijedio osudu: jer je prije no što će doći neki od Jakova blagovao zajedno s poganima, a kad oni dođoše, povlačio i odvajao od njih bojeći se onih iz obrezanja. Njemu se prijetvorno pridružiše ostali Židovi, tako da je i Barnaba bio zaveden njihovom prijetvornošću (Gal 2,11-13).

4. Jedinstvo vjernika u Duhu

Duh Sveti je treća božanska osoba. On je nadomjestio i zamijenio Krista na zemlji.⁵ On prebiva u vjernicima i omogućuje im živjeti Božjim životom. Bez njega je duhovni život nezamisliv i neostvariv. Zahvaljujući njegovoj nazočnosti u svim spašenim vjernicima on ostvaruje duhovno i omogućuje organizacijsko jedinstvo crkve. Pavao je Efeškoj crkvi napisao: “nastojte sačuvati jedinstvo Duha svezom mira. Jedno tijelo, jedan Duh” (Ef 4,3-4). Crkva je duhovna zajednica jer je Duh povezuje Božjom istinom (1 Iv 2,27). On ne diskriminira, nego nastanjuje svakog pojedinog vjernika u punini (1 Kor 6,19; Ef 1,13.22). Iz tih razloga se ne može reći da je: “isti Duh na poseban način prisutan uz one vjernike koji su (po sakramentu) dobili zadatak da budu učitelji ostalih” (Šagi-Bunić, 63). Svaki obraćeni vjernik prima Svetoga Duha - treću božansku osobu - u život u punini. Kad ne bi bilo tako, onda bi u crkvi bilo mjesta duhovnom elitizmu, a to bi bilo svetogrđe.

5. Jedinstvo vjernika za kojim im je težiti

Molitva, “da svi budu jedno, kao što si ti Oče u meni i ja u tebi, tako neka i oni neka u nama budu jedno”, nema eshatološki prizvuk (Lindars, 531) kako to tvrdi Bultmann jer je glagol “biti” u prezentu. Mi se trebamo složiti s Lindarsom koji je rekao da se jedinstvo “mora ostvarivati i progresivno postizavati” (531). Budući da crkva nije skup savršenih ljudi, postoji trajna duhovna potreba da se o jedinstvu piše i govori - jedinstvo je teško održivo i na lokalnoj razini, među duhovnim vjernicima jedne mjesne crkve, a kamoli na (inter)denominacijskoj platformi. Beach o tom akutnom problemu crkve u Korintu piše:

Odanost istaknutim vođama kao što su Kefa ili Apolon, također je izazvala suparništvo i podjelu. Osobito je u korintskoj crkvi bilo slučajeva “svađe, zavisti, nabrušenosti, kleveta, ocrnjivanja, objesti i nereda” (2 Kor 12,20). Pavao je ovu zavist i sukobe nazvao življenje “čisto po ljudsku”, dakle tjelesnim (1 Kor 3,3) (27-28).

Slijedom takvih ranocrkvenih pojava, povjesničari su u prošlim stoljećima imali na nesreću pregršt materijala koji se bavio crkvenim raskolima. Teološke i koncepcijske razlike o ustroju crkve te osobni sukobi su doprinijeli pucanju crkava po šavovima. Odcjepljenje Zapadne crkve od Istočne 17. srpnja 1054., zatim raskol unutar Rimokatoličke crkve od koje je kasnije postala Luteranska crkva 31. listopada 1517. te odcjepljenje anabaptista od Luteranske i Reformirane crkve 21. siječnja 1525. (da se navedu samo nekoliko njih) surova su zbilja nejedinstva.

---

⁵ Iv 14,15-17; 16,7. Nije papa Isusov namjesnik (pontifikat na zemlji), nego Sveti Duh, koji je drugi utješitelj, *parakletos* poput Isusa.

Zato je za pozdraviti svaki napor koji teži ujedinjenju crkava i želi zaliječiti rane raskola.

II. Novozavjetna narav jedinstva crkve

Nadpastir crkve neposredno pred uhićenje i stradanje molio je za budućnost crkve. Molio je za jedinstvo svojeg naroda - u getsemanskoj agoniji molio je da njegovi učenici žive kristoliko i održavaju najviši mogući stupanj jedinstva, "da svi budu jedno, kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu jedno". Svijet pažljivo promatra razjedinjene crkve i zgraža se nad činjenicom nejedinstva kršćana. Isus je molio za savršenost svojih nasljedovatelja, poput one koju su imali Otac i Sin. Stoga on očekuje od crkve da u razjedinjenom svijetu bude lider jedinstva. A jedinstvo ne smije biti puka teorija.

1. Jedinstvo mora biti duhovno

Crkva je prvenstveno duhovna institucija. Nju je Sveti Duh rodio na Dan Duhova (Dj 2,1-4). On je njome upravljao. Ranoj crkvi se na Duhove priključilo tri tisuće ljudi, dakle bila je to megacrkva u kojoj se odjedanput stvorila pretpostavka za duhovno zajedništvo koje je proizlazilo iz duhovnog jedinstva. Luka piše da su njezine brojne pozitivne odlike bile postojanost "u zajedničkom životu... držali su se zajedno... i sve im bijaše zajedničko... i zajedno uzimali hranu vesela srca" (Dj 2,46). Dakle, kada Duh Božji upravlja crkvom, onda su među mnogobrojnim plodovima zajedništvo i jedinstvo "prirodna" posljedica. Ovo se može reći samo za duhovnu crkvu.

Sasvim je na mjestu reći da su te pozitivne vrline rane crkve u mnogim današnjim crkvama deficitarne, a baš bi one trebale biti našom zvijezdom vodiljom u postizavanju duha jedinstva i zajedništva. Jeruzalemski uzor (Dj 2,37-47), koji su apostoli izgradili svetopisamskim učenjem (Dj 2,42; 6,4) i nosili u molitvama,⁶ jedina je ispravna metoda da vjernici postanu jedno i ostanu zajedno. Pod strogim apostolskim teološkim mentorstvom i duhovnim nadzorom moglo se lakše razumjeti i duhovno živjeti u suglasju s Isusovom velikosvećeničkom molitvom (Iv 17,20-23).

2. Jedinstvo mora biti praktično

Duhovni vjernici ne mogu bez zajedništva. Oni su upućeni jedni na druge. U osami i izolaciji ne bi mogli prakticirati Isusov nauk jer on se mnogo lakše živi u dobroj duhovnoj klimi i u čvrsto povezanom zajedništvu. Isusovi učenici su

⁶ Dj 1,14; 2,42; 3,1; 4,24-31; 6,4 da spomenem samo nekoliko među mnogim drugim primjerima.

poslani kao “ovce među vukove” (Mt 10,16), a pred zvjerski raspoloženim promatračima crkva lakše diše i živi Kristov život ako zbije svoje redove. Ljubav, sloga i jedinstvo ulijevale su Božjem narodu nadu da će nadživjeti pakleno raspoložen svijet i u neprijateljskom okruženju manifestirati novu zapovijed ljubavi (Iv 15, 33-34). Jedinstvo im je stvaralo kredibilitet za evangelizacijske poduhvate u nevjerničkom svijetu. Stottovo tumačenje o pravilno shvaćenim bratskim odnosima u kontekstu crkve od značajne je pomoći. On kaže:

Isus će konačno upravit misli na kršćaninove odnose. Jer kršćanska kontrainkultura nije stvar pojedinaca već zajednice a odnosi unutar zajednice i između zajednice i drugih od najveće su važnosti (184).

Ako je jedna zajednica vjernika uistinu skladna institucija, kristolikog življenja, onda će nadići svaki institucionalizam, i on neće biti preprekom za naviještanje evanđelja. Iz tog je razloga potrebno boriti se za jedinstvo koje daje kršćanima autentičnost. Rana crkva je prepoznatljiva po evangelizaciji, ali vjernici su i novčano pomagali jedni drugima, bili gostoljubivi, domove su otvarali za crkvene sastanke, zbrinjavali su udovice, plakali kada je netko od njih stradao... Solidarnost s drugima u životu rane crkve očitovala se na svakom koraku, a pogani su komentirali: “pogledajte samo kako se ljube”!

III. Novozavjetno učenje pastoralne odgovornosti u očuvanju jedinstva

Jedinstvo Isusovih učenika je prioritetna i dragocjena kršćanska vrijednost koja se može lako ugroziti, ali je pastoralna odgovornost očuvati jedinstvo pod svaku cijenu. Poznavajući narav svojih nasljedovatelja, Gospodin je molio za njihovo jedinstvo i po nadahnutim - najautoritativnijim - apostolima ostavio jasne pisane upute za sva stoljeća.

1. Petrov naputak

Apostol Petar u svojstvu pastira svojski je brinuo za jedinstvo crkve i bilo koju pojavnost koja bi narušavala posvećenje uklanjao iz nje. U petom poglavlju Djela apostolskih Petar je najoštrije kaznio Ananiju i Safiru (Dj 5,1-11) za grijeh, utaje novca, laganje i kušanje Boga. Mi bismo se danas zgrozili kada bi se prema nekim članovima s istim problemom postupalo tako rigorozno. Međutim, nitko mu nije mogao prigovoriti da je postupio u nedostatku ljubavi i da je u tom trenutku bio izvan kontrole Svetoga Duha. Jeli on postupio prema njima bez ljubavi? Dakako da nije. Petar je kažnjavanje spomenutog bračnog para učinio iz ljubavi prema Gospodinu i crkvi. Petru je itekako bilo stalo do jedinstva crkve, te je Ananiju i Safiru uklonio iz crkve jer su radili protiv jedinstva.

Na apostolskom saboru u Jeruzalemu javno je prozvao neke članove jeruzalemske crkve zbog prozelitizma, šovinizma i nacionalizma (Dj 15, 7-11). Podigao

je glas za vrijeme žestokog raspravljanja u obranu novozavjetne soteriološke istine i nitko ga nije mogao ukoriti da je u tom trenutku govorio bez ljubavi ili da je radio protiv jedinstva i zajedništva ove divljenja vrijedne crkve. A baš je on kasnije napisao: "Prije svega, imajte žarku ljubav jedan prema drugome" (1 Pt 4,8). O čistoći biblijskog nauka u crkvi John Stott je napisao i ovo:

Valjana je težnja kršćana za vidljivim jedinstvom Crkve. Ali samo ako se za takvo jedinstvo ne traži kompromis s učenjem crkve. Isus se molio da njegovi učenici budu jedno. Također se molio da budu sačuvani oda zla i ostanu u istini. Krist nam nije naložio da težimo za jedinstvom bez čistoće, i to čistoće u odnosu na doktrinu i vladanje. Ako postoji "jeftino ujedinjenje", postoji i "jeftina evangelizacija", naime, navješćivanje Evanđelja bez cijene koju traži učenništvo, ili traženje vjere bez pokajanja. Takvi su prečaci zabranjeni, (jer) pretvaraju evangelizatora u varalicu, pojeftinjuju Evanđelje i škode Kristovom cilju (45).

Ostvarenje duhovnog jedinstva i zajedništva u lokalnim zajednicama je ostvarivo, ali u kršćanskim organizacijama i denominacijama trebalo bi imati duhovne vođe kalibra Petra koji bi mnoge i ozbiljne teološke prepreke uklanjali svojim autoritetom. Prepreke kršćanskom jedinstvu su nedostatak duhovnog autoriteta kakav su uživali apostoli, raznorodna crkvena vjerovanja (creda) i različiti liturgijski oblici crkvenih bogoslužja. Crkve jednostavno nisu voljne odstupiti od svojih uvjerenja. R. Albert Mohler Jr. citirajući Blaisa Pascala o tom važnom aspektu crkvene prakse je napisao:

Pravi je kriminal remetiti mir kada prevladava istina, kao što bi bilo ne uznemiriti se kada se krši istina. Postoje trenuci kada je mir opravdan, a u drugim trenucima nije opravdan. Jer je napisano da postoji vrijeme rata i vrijeme mira, a zakon istine razlikuje ovo dvoje. Ali nikada ne smije postojati istovremeno vrijeme istine i zablude jer je napisano da Božja istina vječno ostaje. Zato je Krist rekao da je donio mir, a u isto vrijeme je rekao da je donio i mač. Međutim, nikada nije rekao da je donio oboje, istinu i zabludu (62).

Petar, smatran stožernim apostolom, bio je kategoričan na tom području i nije bio spreman na teološko uzmicanje.

2. Ivanov naputak

Ivan je iz svojeg svetopisamskog opusa prepoznat kao apostol ljubavi. Iz tog ga razloga pobornici širokog crkvenog zajedništva najčešće citiraju kao najveći autoritet. Najrašireniji slogan za ostvarivanje jedinstva u složenom konfesionalnom koloritu jest: "ljubimo se i zaboravimo doktrinarne razlike" i „naglašavajmo ono što nas spaja, a ne što nas razdvaja“. To zvuči veoma primamljivo i djeluje na kršćane emotivno, ali ne smijemo dopustiti da nam otupi teološke i vjerničke umove.

Evangelista Ivana mnogi možda nisu upoznali i kao apostola istine. On je u svom djelu pisao o čuvanju crkve od utjecaja lažnog nazovikršćanskog učiteljstva. Jedna njegova izjava zvuči veoma grubo, čak i graniči s neljubaznošću: “Ako tko dolazi k vama i ne donosi tog nauka, ne primajte ga u kuću i ne pozdravljajte ga. Jer tko ga pozdravlja, sudjeluje u njegovim zlim djelima” (2 Iv 10-11). Beach je solidaran s takvim Ivanovim pristupom:

Sigurno postoji stupanj na kojemu očito zastranjivanje u vjeri i nekršćanski život u drugima potpuno opravdava odvajanje i prekid zajedništva. Uostalom, odvajanje i podjela da bi se zaštitila čistoća Evanđelja i Crkve bolja je od jedinstva u zabludi i izopačenosti. Staviti razdor, neprijateljsvo i neslogu pod jedan golemi crkveni krov može pokriti podjelu od kiše pokude i optužbi koja čisti, ali ne uklanja činjenicu da postoji nejedinstvo, već je čini manje vidljivom i stoga teže popravljivom (110).

Istina je da nisu uvijek postojali teološki razlozi za raskole crkava, već su se braća odvajala zbog doktrinarnih zabluda.

3. Pavlov naputak

Apostol Pavao bio je misijski djelatnik i pravo je čudo da je imao vremena baviti se crkvama koje je odavno osnovao i napustio. Duh Sveti je njegovo pastirsko srce nagonio da rješava sukobe i usput izgrađuje crkve na zdravim biblijskim temeljima. Kada se u poneku crkvu uvukao zloduh nejedinstva, on je odmah reagirao. Nesloga vjernika u raznim crkvama prisiljavala ga je da piše imperativno: “Molim vas, braćo, poradi imena Gospodina našega Isusa Krista: da svi budete složni i da među vama ne bude razdora, nego da budete savršemo ujedinjeni u istoj misli” (1 Kor 1,10). Jedinstvo u galaćanskim crkvama bilo je ugroženo jer su neki vjernici crkvenom jedinstvu pretpostavili spol, nacionalnost i stalež (Gal 3,28; Ef 2,15), a to Pavao nije tolerirao.

Pavao u takvim delikatnim pastoralnim odgovornostima nije imao alibi da govori jezikom mržnje, naprotiv, bio je uvijek pod nadzorom Duha Svetoga. Unatoč oštrim riječima upućenima na adresu ponekih vjernika ili crkava ostao je teološki i duhovno priseban. On nije, kako bi se u našim crkvama danas reklo, izgubio svjedočanstvo. Iako je ponekad pisao britkim jezikom, on je “istinu govorio u ljubavi” (Ef 4,15). Istina boli, ali se mora čuti, ma tko on bio. Božjoj istini morao se svatko tko je Kristov pokoravati onda, a i danas bi trebalo biti tako.

Zaključak

Dobronamjerni duhovni očevi u drevnim i modernim vremenima na bezbrojnim koncilima i konferencijama ulagali su velike napore da crkvu homogeniziraju, no

nisu postigli veliki uspjeh. Beach je o podjeli već u ranoj crkvi napisao sljedeće:

U prvim danima Crkvu su obilježavali prisnost i sklad. Gotovo idiličnu sliku koju nam pred očima slikaju Djela apostolska, "mnoštvo je vjernika bilo jedno srce i jedna duša (Dj 4,32), ubrzo su pokvarile tamnije boje i povici svade. Za kratko vrijeme jedinstvo je poremećeno osobnom ohološću, teološkim previranjem, kompromisima i na kraju napuštanjem apostolske vjere. Stoga nije trebalo dugo čekati da se na platnu povijesti pojavi potpuno drukčiji portret kršćanstva (40).

Sveopća crkva kroz stoljeća je djelovala sablažnjujuće, ali je istina i to da su kroz sva stoljeća u lokalnim sredinama pojedine crkve bile velikim blagoslovom. Nastojanje da se doživi vidljivo i organizacijsko globalno jedinstvo crkava unaprijed je osuđeno na neuspjeh. Na interdenominacijskom jedinstvu i stapanju crkava u jednu svjetsku organizaciju pod jednim nazivnikom poneki crkveni lideri i misijski djelatnici uložili su mnogo vremena i energije. Međutim, to nije sveto-pisamski koncept. Sve zajednice koje navodi Novi zavjet prepoznate su kao samostalne zajednice. Nijedna lokalna crkva nije imala ingerencije nad drugom. Dobro je sjetiti se Isusovih riječi: "Ne boj se, stado malo, jer je odlučio vaš Otac da vam dadne kraljevstvo" (Lk 12,32). Nažalost, jedinstvo i zajedništvo na tim je razinama nedosanjani san. Ali ne treba zaboraviti da se paradigma jedinstva i zajedništva unutar lokalnih zajednica treba temeljiti na uzoru apostolske crkve (Dj 2,37-47).

U mračnom srednjem (crkvenom) vijeku teolozi su vodili raspre o banalnim pitanjima, poput onog koliko anđela može plesati na vrhu jedne igle. Mi ćemo pak dobro (u)činiti, ako stavimo naglasak na najbitnije: zdrav biblijski nauk i posvećen život. Nije sporno da crkva Kristova na našim prostorima treba svjež vjetar Svetoga Duha koji će ostvarivati jedinstvo u lokalnim zajednicama, a svi mi duhovnu sposobnost da znamo u kontekstu novozavjetne paradigme doktrinar-no lučiti i posvećeno živjeti za ideju Gospodinove velikosvećeničke molitve - da se za jedinstvo borimo i u zajedništvu s braćom na Božju slavu živimo.

Literatura

- Beach, B. B., *Ekumenizam, napredak ili nazadak*, Adventistički teološki fakultet, Grafolux, Zagreb, 1999.
- Lindars, Brnabas, *The New Century Bible Commentary, Evanđelje po Ivanu*, Wm. B. Eerdmans Publ. Co., Grand Rapids; Marshall, Morgan & Scott. Ltd., London 1972.
- Mohler, R. Albert Jr., u: *Here we stand*, Baker Books, Grand Rapids, Michigan. Edited by James Montgomery Boice and Benjamin E. Sasse.

Morris, Leon, *Tumačenje Evandjelja po Ivanu*, Dobra vest, Novi Sad, 1988.

Stott, John, R. W., *Kršćanska kontra-kultura*, Duhovna stvarnost, Zagreb, 1984.
str 184.

Summary *The intention of this article is to describe: first, the New Testament paradigm of unity, second, New Testament nature of the unity, and third, New Testament teaching concerning the responsibility of the leaders to preserve the unity.*

Viewed from a New Testament stand point, the first chapter discusses about the notion of unity: unity of the believers with the Lord, unity of the believers within Christ's body, unity in diversity within Christ's Church, then about the unity in the Spirit, and finally about the unity toward which we are to incline. The second chapter deals with the New Testament nature of the unity of the Church, which is a spiritual unity, but it also must be practical. The third chapter emphasizes the New Testament teaching concerning the pastoral responsibility in maintaining and protecting the fellowship. Applying of Peter's, John's and Paul's exhortations is a secure way toward the (up)keeping and maintaining the true biblical unity and practical spiritual fellowship within Christ's body.

